Székesfejérvár, 1899. VI. évfolyam, 60. szám. Szerda, május 31

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Naplót*“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Bástya-utcza 9.
Kiadóhivatal: Számmer Imre könyvnyomdája.

Agoniában.

(***) Ausztriával való kiegyezésünk válságának lefolyásában, anélkül, hogy formális változás állott volna elő, mindegyre aggasztóbb tünetek mutatkoznak Beteg ez a kiegyezés ugyannyira, hogy az egyre-másra megtartott consiliumok, audencziák nem képesek csak egy pillanatnyi javulást előidézni és szinte természetesnek kell találnunk, hogy a kiegyezés eljutott az agóniáig. Széll formuláit, melyeknek káprázatos bűvkörében a fuzionált 67-es pártok egymás keblére borulva sirtak, mely formulák hivatva voltak arra, hogy egybekapcsolják a látszólag örökre elválasztott dolgokat, s tánczra perditsék e formulák bámulata által öröm mámorba ejtett politikai sihedereket, a mindent rózsás szemüvegen néző ártatlan politikai bakfisokkal hivatva voltak arra, hogy kiegyenlitsék a legélesebb ellentéteket, s tényleg béke pipát dugtak Kossuth Ferencz szájába ki megnyugodott az áldáz harcz után, s azt hitte, hogy ezután már csak az örökbéke következik: mindezeket a szép formulákat a bécsi politika vajákos asszonyai ugy kikenték, hogy hasztalan siettek fel miniszterein a még megmenthetőnek segitségére; a formulák elektelenitve sutba dobattak — a rajtuk nyugvó kiegyezés pedig agonizál.

Bizony nem a hires magyar politikai érzék tanusága marad az, hogy mig idehaza egymás kibékitésére czifra kiegyezési formulákat faragtak, addig nem vették figyelembe az árgus szemekkel leskelődő kapzsi szomszédot, ki épen az ünáltatás czéljából készitett ártatlan formulák révén uditja reánk most támadásait, s semmisiti meg a kiegyezés lehetőségét. Hasztalan állitja Széll Kálmán, hogy az ő formulája igazán csak egy semmis formula, mely mi hatással sincs a Bánffy – Badeni egyezményre — Thun gróf az osztrák miniszterelnök ezzel szemben erősen bizonyitja, hogy igenis e formulák nagy jelentőséggel birnak, s általuk léket ütöttek a Bánffy – Badeni-féle egyezményben. Mi a szándéka Thun miniszterelnöknek? Valóban a Széll formulákat találja annyira veszedelmeseknek? Korán sem. Csinálhatunk mi ő miatta ahárhány czifra formulát, azzal ő legkeve ebbet sem törődik. Ami neki kell — az a mi pénzünk. Ezt pedig csak ugy teheti zsebre, ha megsemmisiti a bankparitás vivmányát, mely a Bánffy—Bádeni egyezmény legértékesebb, legreálisabb vivmánya reánk nézve. Majd meglátjuk, hogy állja meg a sarat a kormány e ránk nézve oly fontos kérdésben. Mert tényleg az egész kiegyezési küzdelem Achiles sarkát ez a kérdés képezi; ez fáj mindkét félnek. Ez az a kérdés, melyben szinte lehetetlen közeledési pontot találni a két kormány diametrálisan ellentétes álláspontja közt. Szemben a kapzsi szomszéd kiszipolyozó politikájával, a kormánynak legfőbb föladata az, hogy ki ne szolgáltassa továbbra is hazánkat e kapzsiságnak; föladata hogy a Bánffy-Badeni egyezményben nyert némi előnyöket fentartsa, s azokat bármily küzdelem árán is megnyerje számunkra.

A tényekben gyökerezik azoknak gondolkozása, kik a kiegyezés eddigi eredménytelenségéből logikusa azt következtetik, hogy kor ányválság nélkül a kiegyezés létre sem jöhet. Amde mit eredményez a kormány válság, akár Ausztriában, akár nálunk, vagy éppen mindkét egyezkedő félnél bekövetkezik? Megoldást nem, legfeljebb csak annyit jelent, hogy az uj kormányok ismét teve letik a tágyalások fonalát. Az eredmény azonban ez esetben is teljesen problematikus.

Szinte naivnak és a komolyság minden látszatát nélkülöző ficzkándozásnak tünik fel a kiegyezés válságai között amonnét az osztrák részről felszinre dobott ama fenyegetés, mely a bankparitás megszünését involválja. Mintha ott Lajthán túl mit sem tudnának arról, hogy e beteges eszme fenyegető éle éppen Bécsben, a koronán törik meg, mely nem engedi a közösség jellegét magán viselő bármi ügy szétválasztását. És végre is, ha a bankparitás fenyegető megszüntetésével reánk

Két sziv.

„Ti, kiket a jóllét pénzért vett unalma
Bágyaszt, kinoz, gyötör, halljátok nyomorom:
Nincs reményem, nincsen, hogy tán ehetem ma,
Nincs, mert napok óta az ágyamat nyomom.
Sorvad az éhségtől, soványszik gyermekem;
A zord örökálom ráborulni készül.
Adjatok irgalom falatot énnekem,
Adjatok, meghalok a szörnyü éhségtül.“

És a milliomos bársony puha székben
Kényelmesen olvas, drága szivart szíva.
„Ama barna szépség“ foglalja el épen,
Kivel találkozott valamelyik díva.
Fölhivta figyelmét, hogy e lapba irjon.
Ép azt keresi most, égve szerelemben,
És ime megakad szeme egy pár soron:
— „Adjatok irgalom falatot énnekem.“

Kevély, dölyfös arca csak alig változik,
Amint a nyomornak keze nyúl feléje . . .
— Ezret ér, tizezret, ha mosolyg a másik, —
Ő a földnek férgét mi okból segélje?

A jöllért sajnálja szegény inségestől:
— „Hát az egész világ engem ház, engem kér,
Azt hiszik, hogy hozzám a pénz, mint polyva dől,
Szegényedjem én el millió koldusért?!“

Sovány vacsoráját fogyasztja az ifjú,
Jelenje szomoru, kétes a jövője . . .
Bánatos, szép arczán ül állandó boru.
Lehajtja bús fejét, hogy holnapját szőjje.
Lapot vesz kezébe, véletlen nyúl hozzá,
Tán, hogy feledtesse, ami dúl szivében.
S im pár sort lát benne, alig hogy lapozá:
— „Adjatok irgalom falatot énnékem.“

Végtelen fájdalom ül egész lényére,
Lelke tompán fásul, fagy a gondolatja.
Összefoly a betü, hül a szive vére
S valami ott belül az asszonyhoz hajtja . . .
Könnyezve rebegi: Itt van ez a kevés . . .
S kifelé támolyog szabad levegőért.
— S elmarad, mert pénz nincs, egy másik hirdetés:
„Szegény, képzett ifjú könyörög állásért.“

Mátra Iván.

Az Úr-napja.

— A »Fejérmegyei Napló« eredeti tárczája. —

Magasztosak és lélekemelők a katolikus egyház ünnepei, de nincs közöttük egyetlenegy sem, mely külső fény és disz tekintetében az Oltári szentség ünnepét fölülmulná. A természet ifjusága legszebb napjait éli, s az ifju lelkesültségével, áldozásával, szórja ékeit, virágait, lombjait mindenfelé, hogy minő fenségesebbé tegye azt az ünnepet melyet az egyház az Üdvözitő szeretetének ünneplésére rendezett. Kinek lelkét ne hatná meg az a pompa és fa gyogás, mely ilyenkor mindenfelé nyilvánul?

Mintha most is látnám azt a sürgést-forgást, melynek nemrégiben Úr-napja előtt megyénk egy községében tanuja valék. Napokkal előbb ünnepi diszt öltöttek azok az utczák, a hol a Legméltó ságosabbat körülhordozták. A házak asszonyai versenyezve igyekeztek egymást fölülhaladni a diszitésben. Újra meszeltek minden házat, tisztába hoztak mindent, a hova az Oltáriszentség fénye sugárzott; ablakába még legszegényebb is kitette a legszebb képeit, szobrokat, gyertyákat; zöld ágakért, galyakért a harmadik határt is bejárták, a virágos kis kertet megfosztották minden ékességétől, hogy a földre szórják. Egy magaslatról néztem vé-

Rendkivüli olcsó árakért szerezheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteket és mosó kelméket, általánosan elismert jó hirnevü gyárosok készitette vásznak, schiffonok és fehérnemüeket, szönyegeket, csipke és szövetfüggönyöket, stb. efféle czikket. „Delént gyönyörü mintákban 38 krért méterenként“ kapható **Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-uteza 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében. 186. —15.

Mai lapunk 8 oldal.

00000138

nézve az a helyzet állna elő, hogy önmagunk rendezzük financzialis ügyeinket — ez reánk nézve alig rejti magában a pénzügyi rönkrejutás veszélyét. Megküzdenénk ezzel is, mint sok egyébbel.

Mi lesz a sok politikai kuruzsló keze között az agyon gyötört kiegyezésnek sorsa? Ki tudná ezt megmondani? Bizonyosnak csak annyi látszik, hogy vagy az agóniában végsőt lihegő kiegyezés utolsó sóhaja is ellebben, vagy a kuruzslók távoznak el, hogy helyet engedjenek oly biztos kezü politikusoknak, kik a helyett hogy mint Thun osztrák ministerelnök teszi, az agoniába szenvedő beteg pénzére és vagyonára vágyna, a beteg meggyógyitására, a kiegyezésnek utógondolat és önzés nélkül való létrehozására törekesznek.

A város közgyülése.

Élénk érdeklődés mellett folyt le e hó 29-én Székesfejérvár törvényhatósági bizottságának rendes havi közgyülése, illetve annak első része, melyről már napok előtt városszerte járt a hir, hogy a polgármester akkor fogja kérni maga ellen a fegyelmi eljárás elrendelését. Kilencz órakor már zsufolásig megtelt a városház nagyterme; a városatyák teljes számban jelentek meg s a közönség részére fentartott helyen is ember ember hátán szorongott. A várt szenzáczió azonban elmaradt.

Nos, mi a magunk részéről ezt nagyon természetesnek találjuk, mert a fegyelmi eljárás elrendelésére a vizsgáló-bizottság aktáiban elég okot nem találtak s hisszük, hogy annak, dr. *Saára* Gyula mai határozott, mondhatnók merész állásfoglalása után, nem is lehetne eredménye. Véleményünk szerint azonban a polgármestert, mint tisztviselőt ért *hirlapi* támadások felett nem lehet egyszerüen napirendre térni és teljesen osztjuk egyik t. laptársunk azon nézetét, hogy annak megfelő elintézésének egyedüli módja az, hogy a polgármester a sajtóbiróság utján kérjen és szerezzen magának elégtételt, mert csak igy lehet teljesen rehabilitálva.

Ebből az alkalomból eszünkbe jut, hgy a *Seidel* ügyben hozott miniszteri határozat a fokozatos anyagi felelőség elvének kérdését is megpeditette és az iratokat véleményadásra a t. ügyészségnek kiadni rendelte. Figyelmeztetjük a *főispánt*, kit a város érdekeinek mindenkor hü őrének ismerünk, hogy ezen kérdésben tudomásunk szerint két év óta semmi sem történt. Minthogy pedig a Seidel ügyben a városi pénztárak megkárositva lettek, a közönség érdekében feltesszük a kérdést, hogy az ügy fenti része végkép *elaludt-e*, vagy csak *megrekedt* valahol?

A közgyülés lefolyását a következőkben adjuk:

Kevéssel 9 óra előtt br. *Fiáth* Pál főispán a gyülést megnyitván, emlékeztette a bizottságot azon válságos időkre, mikor ő a főispáni széket elfoglalta. Már akkor kijelentette, hogy minden erejével oda fog iparkodni, hogy teljes világosságot hozzon a város zavaros adminisztrácziójába, bár tudta, hogy ez nehéz feladat lesz. Mint általánosan tudva van, a bünösök el is vették megérdemlett büntetésüket. A közgyülés akkortájt dr. *Saára* Gyula elnöklete alatt egy szükebb körü bizottságot küldött ki, hogy az ügyeket megvizsgálja, mely bizottság nem csupán a legerősebben kompromitált kapitányi hivatalt vizsgálta meg, hanem működését az összes ügyosztályokra kiterjesztette. Az eredményt ismerik. Most eme bizottság zárójelentése fekszik a közgyülés asztalán, melynek szigoru elbirálására kéri a törvényhatóság tagjait.

Miután a jövő közgyülés napjául junius hó 26-ika tüzetett ki az ujonan megválasztott tisztviselők *Moenich* Károly tb. tanácsos és *Füster* István tb. közgyám letették a hivatalos esküt.

Következett id. *Akkerman* József interpellácziója a pusztafolyói zsilip helyreállitása tárgyában, melyre a polgármester válaszában kijelentette, hogy mivel a nevezett zsilip csupán öntözésre használtatik és mint ilyen csakis a rétek birtokosainak érdekét szolgálja, igy annak helyreállitása interpellácció tárgyát nem képezheti, hanem esetleg inditvány alakjában a közgyülés elé terjesztendő.

Dr. *Kerekes* Lajos felolvassa a hivatal vizsgáló bizottság jelentését, mely végső összegezésében konstatálja, hogy a rendőrkapitányi hivatal kivételével mindenütt példás rendet talált, de időközben már az ott tapasztalt szabálytalanságok is helyrehozattak. A jegyzőkönyvben felsorolt adatokat azonban az esetleg ujból átdolgozandó szervezeti szabályrendeletnél figyelembe vétetni ajánlja.

A jelentés felolvasása után dr. *Saára* Gyula röviden vázolva a bizottság működését fölemliti, hogy ha a többi hivatalokban is fordultak elő egyes hibák, azok oly jelentéktelenek, hogy könnyü szerrel helyrehozhatók. Különben már azóta az ügykezelés dicséretesen reformáltatott. Nyilvánvaló, hogy a régi rendszerben voltak hibák, nem pedig a hivatalnokokban. A bizottság semmi olyan dolgot nem tapasztalt, mely a tisztviselői kart kompromittálhatná s erre nézve utal, a jegyzőkönyvre. Kéri a törvényhatóságot, méltassa figyelemre az abban lévő anyagot, mert annak nyomán sok módot talál az orvoslásokra.

Ajánlja hogy az egészet adják ki péld. a jogügyi szakosztálynak tanulmányozás végett s az igy határozza meg, vajjon lesz e szükség a szabályzat módositására.

Havranek József polgármester emlékezteti a közgyülést, hogy annak idején ő kérte maga ellen a vizsgálatot. A vizsgálóbizottság hálára kötelezi midőn e jelentést beadja. Hivatkozik a polgárság becsületérzésére, mely fájdalommal látta, hogy az egész közigazgatás minő fölháborító módon lett meghurczolva. Itt nem arról kell beszélni, mi történt és mi nem a közelmultban, mert azt a közönség látta. Különben az ő véleménye szerint nincs intézmény, a hol hiba elő ne fordulna. Ha igazság az, hogy a bün megtoroltassék, akkor az is kétségtelen, hogy annak, akit ártatlanul meghurczoltak, elégtételt kell adni. Beismeri, hogy benne, mint minden emberben sok gyarlóság van, de van jó akarat is, azért ismerjék el viszont a becsületes törekvést és azon legyünk, hogy a hibák helyre hozattassanak. A mult évek éppen azért nem voltak alkalmasak nagyobb alkotásokra, mert a támadások következtében mindenki elkedvetlenedett és bizalmatlankodott, már pedig a sikernek első feltétele az egyetértés és immár ideje, hogy az meg is valósuljon. Ha merült fel hiba, az már megtoroltatott, most tehát legyen vége a piszkálózásnak. Az ő élete nyitott könyv. (A főispán felé fordulva:) Igazsága érzetében kéri a főispánt, ugy mint a

---

gig az utczán s ugy találtam, hogy nincs az a virágos szőnyeg, mely annál az utczánál ékesebb lehetett volna, nem volt egy talpalatnyi föld, a melyet nem virág fedett. Az ünnepélyen volt az egész község, apraja, nagyja, örege, fiatala s boldog volt az, aki saját háza elé térdelve — látta az óriási tömeget elvonulni, középen az Oltári szentséggel, előtte a virágot szóró fehérruhás lánykák, mögötte a község intelligencziája, öregjei, elüljáról.

Pompásan irja le Chateaubriand, a nagy franczia költő a „Kereszténység szelleme“ czimü munkájában azt az ünnepet, melyet az indiánok három-négy századdal ezelőtt az Oltáriszentség tiszteletére Paraguayban Dél-Amerika egyik államában rendeztek. Ezen országot a jezsuiták alapitották a benszülöttek között s ha volt valaha állam, mely ideális keresztény elvek szerint alakult, ugy e kis ország volt az. Keresztény köztársaság volt, Krisztusnak a felebaráti szeretetről adott parancsai szerint. Az a vad nép, mely természeténél fogva kegyetlen, bosszuálló, a legutálatosabb bünökben képes gyönyörködni, a szelidség, türelem és szeretet csodáivá változott. Ugy, hogy a buenos-ayresi püspök V. Fülöp spanyol királyhoz a következő s mindenesetre nagyon jellemző szavakat irta: „Sire! ebben a nagy indiánokból alakult népcsaládban, mely természeténél fogva a bünök minden nemeire hajlandó, oly bámulatos ártatlanság uralkodik, hogy nem hiszem, hogy csak egy halálos bünt is elkövetnének.“

A természet pazar gazdagsággal ajándékoztamegezen országot s valóban nehéz volna eldönteni, melyik volt szebb országukban: a természet gazdagsága, vagy lelkük ékessége?

Ünnepeiket, de különösen az Urnapját kiváló fénnyel ünnepelték. Már az ünnep előestéjén örömtüzeket gyujtottak, a gyermekek énekelve járták be az utczákat, az utakat kivilágitották. Reggel, mikor a hajnal első sugaraival a pirkadást jelentette, egyszerre megelevenült az egész falu. Majd megjelent a katonaság, élén a kaczikával (fővezér), kinek délczeg lovát kantárjánál fogva két apród vezette; az ő végigvonulása megadta a jelt az ünnepély megkezdésére. Nem drágaságokkal, aranynyal, ezüsttel ékeskedtek, hanem a pazar természet minden ajándékát felhasználták a felséges ünnep megülésére. Óriási diadalivek mindenfelé, az öserdő csodaszép virágaival diszitve, a fák galyain, a merre az ünnepi menet elhalad mindenféle szinü madarak röpködtek, lábaiknál fogva hosszu szalagra voltak kötve s ugy tetszett, mintha messze földről óriási tömegben önként sereglettek volna ide; éneküket, csevegésük belevegyült a zenészek és a hivő tömeg dicsőitő énekébe, mintha áldani akarnák az Istent, mely őket soha el nem hagyja. Az utak mellett tigrisek, oroszlánok, az erdők vadjai voltak erős lánczokra kötve, orditásuk bele-bele harsant az ünnepi zaj árjába. De megkötözve, fogságba téve, mintha ők is az Urnak rabjai lennének, kénytelenek elismerni annak fenségét és erejét. Távolabb óriási medenczék állottak, bennök a legszebb halak, a milyeneket az ország folyóiban találni lehetett.

Elhozták a természet zsengéit, a melyek már kikeltek, a magot, melyet elvetni szándékoztak, hogy minden ott legyen, a mijük csak van, s a mire buzgó szivük reménykedve vár, hogy minden lássa, minden, mint rab szemlélje Urát, Istenét, hogy meghódoljon a kenyérszine alatt elrejtett Istenember előtt. A körmenet órákig tartott, hogy minél többen lássák és minél több áldás áradjon a buzgó nép lelkébe.

Mikor aztán az Oltáriszentséget a templomba visszavitték, mindenki a hithirdetőkhöz tódult, hogy az ajándékokat, az ételnemüeket, melyeket a körmenet alkalmával az ut mellé kitettek nekik ajándékul adják. Ők aztán a javát a betegeknek küldték, a többit pedig szétosztották a község szegényebb lakosai között. Az ünnep befejezéseül tüzijátékot rendeztek, mely minden örömünnepnek mintegy kiegészitő részét képezte.

Ilyen volt a természet egyszerü, nemes népének ünnepe, de meghatóbb, fenségesebb, mint mikor a müvelt világ minden ragyogását viszi az ünnep fényének megülésére.

B.

A humorról.

I.

A különböző iskolabéli esztetikusok annyi meghatározását adták már a humor fogalmának, hogy egy ujabb elméleti definició tragikusan érinthetné az olvasót.

De különben is a humor ugy a kedély dolga, mint például a zene s igy nem szorul arra, hogy elmebeli fejtegetésekkel magyarázgassuk mivoltát. Röviden humornak nevezhet-

00000139

közgyülést hogy az esetben ha szükségesnek látják ellene a fegyelmi eljárás meginditását, ő maga is kéri és bátran áll elébe.

Br. *Fiáth* Pál főispán kijelenti, hogy a fegyelmi eljárás meginditását ugy ő, mint a közgyülés elrendelheti, ha valamely beigazolt bün megtorlásáról van szó. De hiába kérünk, hiába inditunk ilyesmit ott, a hol arra ok nincsen. A vizsgáló bizottság müködését látva, a maga részéről nem látja szükségét fenforogni. De a méltatlan meghurczolás elégtételt követel, a mit meg is kell adni.

Dr. *Rádai* Lajos azt hiszi, hogy ez egész közgyülés nevében szól, midőn a bizottság müködését köszönettel tudomásul veszi. A mi a polgármester előterjesztését illeti, a főispán kimondotta, hogy fegyelmi eljárásnak helye nincs, tehát a polgármestert ebből kifolyólag semmi gyanu nem terhelheti. A tisztviselői karról kijelenti, hogy azok bár egyenkint igen derék emberek, de az is igaz, hogy együttesen nem képesek semmi jót felmutatni. A pótadó folytonos aggasztó emelkedése bizonyitja, hogy erősen közeledünk a tönkrejutás felé. (Helyeslés.)

Dr. *Kuthy* József konstatálja, hogy ez a megbénitó hajsza már két-három éve folyik, pedig a tisztviselő csak békességben tud eredményesen dolgozni. A hirlapi támadások azért nem estek teljesen hiába, mert annak köszönhetjük, hogy a bünösök elvették büntetésüket, de fájdalommal látta, hogy a támadás már utóbb a szertelenségbe csapott át. Ennek a tanulsága az, hogy szigoru kritika igenis szükséges, de az a kritika tárgyilagos legyen. Vannak, akik ezt régen gyakorolják, mint p. *Saára* Gyula, a ki bár a polgármesternek egyéb kérdésekben határozott ellenfele, de a jóindulatot megbecsülni tudja és a vizsgálat sikere is jórészt neki köszönhető. A mindig okvetetlenkedő kritikáról szólva, azt mondja, hogy a Dante által megénekelt pokol feliratát méltán oda festhetnék a városháza kapuja fölé: „Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate! (Kik ide beléptek, hagyjatok fel minden reménynyel.) De az mintha valójában oda lenne irva: a ki ide belép, *annak rinocerus bőre legyen!* (Mozgás.) A tulzás illetlen a kritikában, ám a tisztikar vonja le ennek tanulságait. Ha vannak köztük tisztességtelen elemek, azokat rostálják ki és a jövőben óvatosabbak legyenek. A polgármesternek is vannak hibái ezt maga is beismerte, de ha erényeivel együtt mérlegre tennök, a mérleg bizonyára ezek felé hajolna. *Jó barát volt*, ez keverte a volt fokapitányunál is kellemetlenségbe, de a jellemét ez nem érinti kedvezőtlenül. *Ő is a kivatalbeli elnézés hire* (mozgás) ezt méltányolja a polgármesternél is, kinek egyik dicséretes vonása az, hogy nem volt fölfelé csuszó-mászó soha. És inkább legyen elnéző lefelé és fölfelé önérzetes. Ideje volna, hogy a béke visszaálljon. Fegyelmi eljárásra szükség nincs, de bizalmi szavazatra sem. Elég, ha kijelentjük, miszerint a jelentés után elvárjuk, hogy az eddigi becsületességgel müködnek tovább.

Tremkó József: Itt arról van szó, hogy a polgármester fegyelmit kér maga ellen (ellenmondások) s erre az előtte szólók *agyondicsérik*. Ez nem helyes. Tiszta bort a pohárba! Lám, egyes esetekben kértek fegyelmit, de nem találtak rá okot, holott a hiba kitudódott. Izlés dolga, hogy *lenyaljuk, amit valakire rákentünk*. Véleménye szerint abból nem lesz teljes béke, ha a polgármester itt mosakodik, hanem igenis akkor lesz, *ha azt az ujságirót bepörli* (Élénk éljenzés).

Havranek József polgm: Hivatalos ténykedéséről itéletet mondani első sorban a közgyülés illetékes külső támadások ellen pedig ő maga védekezik s ezt meg is teszi. Ha kell majd *összehuzza a hurkot.**)

Tóth Arthur a hirlapirók érdekében kijelenti, hogy tisztességes hirlapirodalom nem személyeskedik, hanem tárgyilagosan itél. Ehhez joga van, ezt meg is tette mindegyikük. Maga a tisztességes hirlapiró is megveti a tisztességtelent. Ő sincs megelégedve az állapotokkal, da azt is kijelenti, hogy azért itt ez esetben fegyelmi eljárásra ok nincs. Ha kimondja a közgyülés, miszerint a külső támadások felett napi rendre tér, ő is hozzájárul.

Pénzes Imre azt mondja, hogy ő is több izben meggyőződött a polgármester igazságosságáról de ez setben *még* is azt gondolja, hogy át kellene vizsgálni a „F.-Napló" vádjait.

Dr. *Saára* Gyula megköszöni Rádai elismerő szavait, de ajánlja Rádainak hogy olvassa át a jelentést. A vizsgáló bizottság nem birálatot, hanem vizsgálatot teljesitett, az is általánosságban történt. Azért a felelősséget elvállalja. A jegyzőkönyvben le van irva a jó is, a rossz is. Azt is kutatták, vajjon javultak e az állapotok, nevezetesen a rendőrségnél és azt tapasztalták, hogy bizony javultak ugy ott, mint az ügykezelés egyébb ágaiban. A fegyelmi eljárásra vonatkozólag azt mondja, hogy azt akkor kellett volna meginditani, mikor *Kalocsay* Alán ezirán felszólalt. De azóta az általános ügyvitelnél erre ok nem merült fel.

A *főispán* ezután kijelenti, hogy a jelentésről kell határozatot hozni. Tehát a felszólalások után kijelenti a közgyülés, hogy a vizsgáló bizottságnak köszönetet szavaz, az ügyvitelt pedig megnyugvással hagyja az eddigi kezekben. A jelentés kiadatik a jogügyi bizottságnak esetleges reformationális javaslattétel végett. A polgármester felvetette a kérdést: gyanusitják-e vagy nem, de mivel nem gyanusitják, tehát nem engedhetjük meg, hogy ok nélkül megtámadtassék. Saára inditványára a vizsg. biz. jegyzőkönyve kiadatik a jogügyi bizottságnak, mely azt a főispán elnöklete alatt átvizsgálni fogja. A polgármester kérvénye (?) pedig félre tétetik. (Helyeslés).

A közgyülés ezután áttér a napirendre.

Az igazoló választmány előterjesztése a felsőváros II. kerületében megtartott biz. tag választásról helyben hagyatott s az igy kiegészitett névsor föl fog terjesztetni.

Tóth István főjegyző inditványára a közgyülés *Németh* Jánost a városi virilisták jegyzékében benhagyja.

Ezután a főjegyző a 36 szakosztály, illetve bizottság ujáalakitásáról tett előterjesztést, melyet a közgyülés helyesléssel fogadott.

Általános helyesléssel fogadták a földmivelésügyi miniszter leiratát, melyben a várost az I. ker. kulturmérnöki hivatal ide való áthelyezéséről értesiti és ehhez a tvhatóság támogatását kéri.

A tüzrendészeti módositások a miniszterhez fölterjesztetnek és jóváhagyás után a szabályrendelethez csatoltatnak.

Egy kis vita fejlődött ki az udvarok összeirására kiküldendő közegek megválasztásánál, végül elhatároztatott, hogy az összeirást a rendőrség és tüzoltóság együttesen teljesitik.

A város tulajdonát képező sörház-malomban évekkel ezelőtt eszközlött beruházások átadására vonatkozó előterjesztést *Nagy* Ignácz inditványára kiadják a jogügyi szakosztálynak mely azt elbirálás végett a jövő közgyülés elé terjeszti.

A közgyülést délután 3 órakor folytatták.

Nemsits Gyula p. ü. tanácsos beterjeszti a bor-, hus- és szeszfogyasztási adópótlékra vonatkozó tervezetet, mely szerint jövőre a bor után az állami adóilleték 20 %-a, a hus után annak 25 %-a, az égetett szeszes italok literje után pedig 8 fillér lesz szedendő. A

* Ezt nem értjük. *Szerk.*

---

jük azt a természetes ügyességet, hogy valami mulatságos dolgot komolyan és érdekkötő fontossággal adjunk elő, mely mindjárt megszünik az lenni, mihelyt megjelenését a mesterkéltségnek még árnyéka is követi.

Maga a „humor" szó latinul nedvességet jelent, a mire természetesen nem érdemes komoly ügyet vetni, valamint arra sem. hogy például Jean Paul kategóriákba osztja, mint a hogy vadállatokat ketreczekbe osztják.

Sokkal szellemesebb az általános meghatározás, a melyet Stael asszony adott a humorról: „Komoly vidámság, mely nem fajzik el tréfává, hanem élvezetet nyujt anélkül, hogy kinálná és megnevettet. a élkül, hogy maga nevetne.

Tudva van, hogy a humor a legritkább isteni adomány s minden megjelenésekor kifejezi isteni származását. Mosolyt fakaszt az ajkakon, derüt az arczokon és a megelégedés édes érzését a szivekben. Hatásának ellenállni lehetetlen, valamint a jéghegyek sem állhatnak ellent a napfény olvasztó erejének. A humorista mindig valódi alakjában mutatja magát, humora oly kedves előtte, hogy azt semmiféle tekintetnek nem áldozza föl: szókimondó nyiltsággal beszél mindenről s minthogy nem hajhászsza, tehát nem is mérlegeli a hatást.

Egy ur például megszidja a fa alatt szunditó kertészét: „Lusta mihaszna! Nem vagy érdemes, hogy a nap rádsüssön." A kertésznek a vele született humor ily választ ád ajkára: „Azért huzódtam a fa árnyékába . . ."

A valódi tiszta humor föfeltétele az igazi poétikus és filózófikus szellem, mely magasabb világnézettel ruházza őt föl.

Ezek nélkül lehet valaki ügyes élczfaragó, koholhat kaczagtató tréfákat, de a humor magaslatára soha nem emelkedhetik.

„Mert a humor" — mondja Hippel — „magasabb, eszményibb valami, olyan mint a szivárvány, melyben az ég könnye és mosolya egyesül." De azért a humort sohasem szabad a Parnassus legmagasabb *légkörében* keresnünk, sem pedig a völgyek mélyében, hova a nap csak fukar fényt vet, hanem a közepes régiókban, a hol a fény és árnyék harmonikusan olvad egybe. A humorista megvetheti a világot, mint jelenséget, de soha a természetet, mint alkotó és teremtő erőt.

A humor komoly is tud lenni, ha fontos ügyek körül nyilvánul. Ily humorral van Shakespeare teli, különösen Hamletben. Mily szépen nyilvánult például Lessingnek humoros komolysága, midőn utitársának, ki Laneburg közelében, e szavakkal költötte föl álmából: „Ébredjen, emberek közelébe jutottunk," igy válaszolt: „Ahá, látom már az akasztófát."

De egyik legelőkelőbb tulajdonsága a humornak tagadhatatlanul az, hogy sohasem lép föl sértő büszkeséggel, hogy fölényét éreztetni soha sem igyekszik s nem támadja meg a védtelent. „Igy látjuk — mondja Wéber — a humort csillogni a rabságban sinlő Cervantes tollának hegyén s az a csöp humor a körülötte ólálkodó sötétséget napfénnyé varázsolta. vizes korsójába nektárt vegyitett s életének minden keserüségébe a remény balzsamát öntötte."

A humorista gyöngéd szivü, ki sohasem gyakorol apró kritikát az emberek gyarlóságai fölött, mert jól tudja, hogy az embert emberré a hibák teszik.

És ezek az apró hibák a helyes filozófia által fölvilágositott elméjét s a vallás által megszeliditett kedélyét nem ingerlik metsző szatirára, sem pedig maró persiflagera. Látja, sőt neveti azt a bösz haragot, mely sokat pathetikus gerjedelmekre ösztönöz.

Minek áhitozzuk — mondja magában — nagyképüen a tökéletességet, midőn jól tudjuk, hogy az csak utópia? Aztán nem volna-e szörnyen unalmas ez a világ, ha csupa bölcs, mérsékletes és makula nélküli emberekből állana? Hova jutnának vigjáték-, szatira-, avagy csak tárczairók is? Oda, a hova a hal jut, midőn a partra dobják.

Azért olvasgassuk lehetőleg sürün Tristram Sandy invokációját, mely igy hangzik.

„Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem; Nec tecum possum vivere, nec sine te."

Vagyis: Mogorva vagy és vidám, majd kellemes, majd kesernyés: nem tudok veled meglenni, de nélküled sem.

II.

A természetnek egyik legszebb rendelése kétségtelenül az, hogy a humort nem engedte csupán az irodalom kincsévé lenni, hanem lépten-nyomon megjelenteti azt a gyakorlati életben, hol elevenségével az élet szürke prózájának derüt kölcsönöz. Bizvást elmondhatjuk, hogy a praktikus humor s jelenségei földi életünknek savát-borsát képezi s nincs okunk siránkozni a fölött, hogy a só nem mindig attikai s hogy a bors néha megprüszköltet bennünket.

00000140

szabályrendeleti tervezet hosszabb vita után elfogadtatott.

Ugyancsak élénk vitát provokált a tárgysorozat következő pontja, a városi tanács, illetve a főkapitány inditványa, a koldulás beszüntetése tárgyában. A főjegyző előadja, hogy a koldusok három csoportba lettek összeirva. 1.) az itt lakó és kétségkivül székesfejérvári illetőségüek, jelenleg számra nézve 21, kiket a város eltartani köteles; 2.) azok kiknek illetőségét megállapitani még nem lehetett (51); végül 3.) a vidékiek. Az emlitett inditvány szerint az első csoportban fölvett idevaló szegények természetbeni élelmet, ruha és lakás „átalány" képen havonkint 3 frtot kapnának, a kétes illetőségüek pedig mig illetőségük megállapittatik 5 frt havisegélyt, a vidékiek azonban rögtön eltolonczoltatnak. Mivel a közönség körében e czélra meginditott gyüjtés igen gyönge eredménynyel járt, a koldus-kérdés megoldására egyéb módot nem találtak.

Nagy Ignácz szerint a javaslat sem a czélnak meg nem felel, sem a közönség érdekét nem elégiti ki. A mire igazán szükségük van, adják nekik természetben, igy a ruházatot is. Elég sok koldus röstellné a koldusruha viselését és a melyikük csak foglalkozást kaphatna, igyekeznék is attól megszabadulni. Állitsanak tehát egy menházat, melynek fentartására a különbözö alapok jövödelmei elég fedezetet nyujtanak.

Tóth Artur azt szeretné, hogy a főkapitány arra helyezze a fősulyt, miszerint a helybeliek nyilvántartassanak, kik aztán egy pléhigazolványnyal bizonyos napokon koldulnának, a többiek pedig mielőbb eltávolittassanak.

Rádai: Minden község köteles a szegényeit eltartani s az igy fölmerült megterhelés a legigazságosabb pótadó. Ötven idevaló koldust a város saját pénztára terhére eltarthat addig, mig ez ügy rendezésére alkalmas módot találnak.

Havranek József plgm.: Ma a humanizmus sok terhet ró a polgárságra, mert a vidéki koldusok is mind a nagyobb városok felé gravitálnak. Ha itt még rendes pénzsegélyt is kapnának, tömegesen özönlenének be. Ő azt javasolná, hogy az idevalókat helyezzék el az aggintézetben és a szegényalap jövedelme részben ezek eltartására használtassék föl. Ruhát is szerezhetnének nekik, részben adakozással, részben pedig az ugynevezett „koldusbiró" által hordozni szokott perselybe gyült garasokból. Esetleg a mostani megyei kórház épületét kellene e czélra megvenni. Addig is azonban, a helybeliek és a kétes illetőségüek egy meghatározott napon, igazolványnyal ellátva koldulhatnak, a vidékiek pedig rögtön eltolonczoltatnak. Ez inditványt a közgyülés elfogadta.

Következett a *Kereskedő-Társulat* kérvénye az ujonan épitendő kereskedelmi akadémiához szükséges 800 négyszögölnyi területnek a „piros alma" kaszárnya telkéből való átengedése iránt. Dr. *Kuthy* József inditványozza, hogy a kérést teljesitsék, mert a v ros inkább adhat telket, a mi van, mint pénzsegélyt, a mi nincs, annál is inkább, mert ha az intézet ott felépül, az ott levő telkek is értékesebbek lesznek. A közgyülés — törzsvagyon eladományozásáról levén szó, — ennek elbirálását a következő gyülésre tette át. (Hát biz' azt legüdvösebb volna ugy „elbirálni", hogy az akadémia, a kért telket valóban megkapja; ennél méltóbb czélra ugy sem adhatnak igyentelket.)

Kalocsay Alán kérésére a főkapitány megigérte, hogy „ha csak lehet", ezentul a *sóstói* sétahelyet szigorubban fogja ellenöriztetni, a mi ugyancsak helyén való lenne, mert — mint a felszólaló nagyon helyesen megjegyezte — oda már igazán csak ragadós, rossz példákon mulatni jár a „fogékony keblü ifjuság."

Az uj cselédszerző intézetek felállitási tervezete — mint szükségtelen — a napirendről levétetett.

Dr. *Kövessi* Istvánnak az igazoló választmányi tagságról való lemondása elfogadtatott és helyébe *Hübner* Károly választatott meg.

Következtek a zárszámadások.

Itt az érdeklödés már annyira megcsappant, hogy alig huszan - jórész tisztviselök — hallgatták *Dieballa* György és Kovács István tartalmas, megszivlelendö fejtegetéseit, — mar t. i. aki hallgatta.

Élénk derültség suhant át a meggyérült sorokon, midön Dieballa az uj városház épitéséről beszélt. Hogyan hát az öreg ur azt talán meg akarja érni? Nem rossz. Hanem, mikor egy bö jövödelmi forrást ajánlott figyelembe vétetni, akkor egyszerre figyelmes lett mindenki. Igaz, hogy csakhamar fájdalmasan megcsalódtak, mikor meghallották, hogy ama bö forrás „megeredése" a gazdasági tanácsos takarékosságában találná föltételét. Hiszen az lehetetlen, — gondolták magukban.

Többen gondoltak a tulajdon talpaikra, midön *Kovács* István Nazr-ed-Din persa sah példájával bizonyitotta a rossz gazdálkodás elöbb-utóbb való megbüntetését. A fényes ábrázatu keleti fejedelem ugyanis, ötven bambuszt veretett kedves kincstárnoka talpaira, mert többet költött, mint elöirányozott. Hát bizony itt sem ártana, ha ezt az ázsiai példát utánacsinálnók.

A közgyülés, melyet a vége felé sürü ásitozás „élénkitett" esti 3/47-kor fejeztetett be.

UJDONSÁGOK.

A Fejérmegyei Napló szerkesztősége junius hó 1-én a Jókai-utcza 10. számu házba költözik.

Urnapja. Holnap, Urnapján ünü a kath. anyaszentegyház, ha nem is legnagyobb, de legfényesebb, legragyogóbb ünnepét, melyet az Oltáriszentség imádására rendelt. Jóllehet Nagy-csütörtök az Oltáriszentség szerzésének emléknapja, de akkor az Üdvözitő véres áldozatának szemlélése nem engedi szivünket oly örömbe merülni, mely méltó volna a végtelen isteni szeretet e csodálatos nyilvánitásának ünnepléséhez. A holnapi ünnepet jelelte ki az egyház e czélra, midön a teljes pompájában ragyogó természet maga is segitségére van az embernek a kenyérszinben rejtőző Istenember iránti imádásában. A tavasz üde lombjai egybefonódnak az angyali doktor, Aqinói sz. Tamás fenséges költészetének a protestáns Augusti által is csodált örökszép vir gaival, melyek ez ünnep sz. miséjét ékesitik, hogy gyámolitsák az embert Teremtője, Megváltója iránti hódolatának nyilvánitásában. E napon érezzük igazán, mi az Oltáriszentség e magasztos ünnepen lép ki a kath. egyház az egész világ elé mélységes, isteni hitének egész fenségével; ha soha egyébkor, ekkor dobban meg az Isten iránti szeretettől az emberi sziv, hogy jóvá tegye mindama hálátlanságot és hiszteletlenséget,

---

Mi lenne belölünk, ha nélkülözni volnánk kénytelenek a pajzán trétát, a bohóságot s általában a kedélyességet. Nincs-e igaza annak a filozófnak, ki azt tartja, hogy a ki megnevettet az boldogságot ád?

A magyar népnek különösen nagy hajlama van a humorizálásra s a népies humor oly gazdag kincses bánya, melyet irodalmunk jelesei érdeméhez képest tudtak megbecsülni.

Igyekezni fogok néhány oly példával szolgálni a magyar néphumorból, melyek tudtommal még nem részesültek irodalmi földolgozásban.

Egy alföldi városban megalakult a tüzoltó testület a honorácziórok siettek feszes uniformisukba bujni s mentül nagyobb parádéval kirukkolni a gyakorló térre. Harsány vezény szavak hangzottak utczahosszat a fő- és alparancsnokok ajkairól, mit igen harcziasan egészitett ki az ujdonat uj vizipuskák dübörgése. Szóval az uj intézmény nagy tüzet keltett s csak az ütött reputácziójáu némi csorbát, hogy a tüzesetek alkalmával, mire a tett szinhelyére értek a földmives atyafiak, more patrio, vagyis cseberrel, vederrel, teknökkel, már rég eloltották a tüzet.

A mint az elkésett tüzoltói-testület egy alkalommal az orra előtt eloltott tüz után a város hosszu utczáján végig masiroz, egy jómódu parasztgazda a háza tornáczáról igy üdvözli a feszes léptekkel haladó föparancsnokot: — Már látom tekintetes uram, hogy nincs az uraknak szerencséjük.

Azt hiszem, nincs humorista, ki a maró gunyt kedélyesbb köntösbe tudná bujtatni, de való humorrá ezt az avatja, hogy nincs semmi bántó éle.

A néphumor különben előszeretettel viseltetik az apró persiflage-ok iránt. Ösmeretesek azok a jóizü, tréfás ráfogások, melyekkel a szomszéd városok egymást illetik; mi mindent ki nem fundált Kecskemét Nagy-Körösre s ez viszont a hires alföldi városra. A rátótiakra komponált adomák szintén országos hirnek örvendenek; kevésbé ösmeretesek azok, a melyeket Szakolcza városára fogtak. Ezekből közlünk egy kis izlelitöt.

Szakolcza városa arról nevezetes a felvidéken, hogy a falai közé jövö notabilitásokat nagy parádéval szereti fogadni, de nem igen tudja módját. Ráfogták tehát, hogy egykor a föispán érkezését zeneszóval óhajtván megünnepelni, de zenekarral nem rendelkezvén, zongorát vontattak fel a torony tetejébe s nagy hatást vártak a magasböl lehangzó ünnepi hangoktól. De az elöljáróság keveselte a hatást s ezt tetézendö, elrredelte, hogy a torony összes harangjait ugyanegy időben kongassák.

Képzelhetö tehát, mily siralmas némaságban maradt a felvontatott zongora.

Az első vizipuskával, — beszélik a felvidéken, — a szakolczaiaknak sem volt szerencséjük. Ott hevert időtlen időkig a városháza udvarán levö félszer alatt használatlanul, mert sehogy sem akart tüz keletkezni . . . Egyszerre azonban fölvirradt a dicsö nap reggele . . . egy hatalmas szénapajta gyulladt ki s öröm (már t. i. tüzoltói öröm) volt nézni az ég felé gombolygó kövér füstoszlopokat. Nosza rajta, elö a vizipuskával, lásson neki a ki él és mozog. A vizipuskát néhány másodpersz alatt elövontatják, a város legszebb lovai prüszkölve száguldanak vele a lángok szinhelyére, ezer kéz siet, tolong és önti belé a vizet, szakavatott kar irányozza a csövet . . . várják belöle a merész vizsugárt, várják . . . várják . . . de hasztalanul várták. Nem jött abból egy szikra viz sem. Csüggedt fövel, lehorgasztott orral térnek vissza a hivatalbeli urak a városházára, hol azonnal szigoru inkvizicziót tartanak az engedetlen vizipuska fölött s nyomban fölfödözik a makacsság okát.

A viznek szánt része ugyanis tele volt szinültig szép kerek burgonyával. Azt is kisütötték hamarosan, hogy azt a kriminális krumplit a városházán lakozó pandurörmester rakosgatta bele. Siettek tehát törvényt látni fölötte s bizonyára példásan meg is büntették volna, ha az a derék ur azzal nem védekezik vala, hogy már elöde is burgonyát tartott benne s igy neki ahhoz „jura hereditario" jussa volt.

A tanács e józan kifogás hallatára kissé meghökött, de azért nem engedte sárba fulni tekintélyét s a körülményekhez képest a következő határozatot hozta:

„Tekintettel erre s tekintettel arra stb. ezennel szabadságvesztés terhe alatt meghagyatik a városi pandur örmesternek, hogy noha krumplit ezentul is örizhet a vizi puskában de tartozik azt huszonnégy órával a tüz kiütése előtt haladéktalanul onnan eltakaritani. Dátum. Bélyeghelye stb.

Ime a néphumor mily sallangosan tudja kiczifrázni apró maliciáit.

Luczián.

00000141

melylyel Üdvözitője e nagy Szentségben nap-nap után oly sokak részéről illettetik. A magasztos ünnepen az isteni tisztelet sorrendje a következő: Ő méltósága a megyés püspök a székesegyházban reggeli 8 órakor ünnepélyes szent misét celebrál, mely alatt dr. *Kneifel* Ferencz karnagy vezetése mellett előadják Zsakovszky Endre B dur ünnepi miséjét. A mise magánszólamait éneklik *Rostagni F.* Karola, *Hauptmann* Anna, *Vogel* Alajos és dr. *Kneifel* Ferencz. Gradualera előadatik „Jesu dulcis memoria" czimü vegyes karra irt ének. Offertoriumkor pedig *Rostagni* Karola, *Grossinger* Brigitta és *Hauptmann* Anna urhölgyek éneklik Schubert Ferencz A moll vonós négyeséből Vilback által 3 énekhangra alkalmazott terzettet orgona kisérettel. Ezután a körmenet megindul a szokott uton a világ négy tája felé felállitott 4 oltárhoz, melyeknél az előirt szertartások megtartatván, a processió a főtemplomba tér vissza, hol az Oltáriszentséggel adott ünnepélyes áldás után mondandó szt. beszéd fejezi be az ünnepélyt.

— **Az Oltáregyesület** szent miséje *jövő vasárnap* — junius 4-én — d. e. 10 órakor a *szeminariumi templomban* fog bemutattatni a Mindenhatónak.

— **Májusi ájtatosság végén.** Csak az, ki naponkint figyelemmel kisérte, mint özönlött a hivők serege a sz.-ferenczrendüek templomába, csak az bir igazi fogalommal, hogy az anyaszentegyháznak mily bölcs intézkedései közé tartozik a májusi ájtatosság. Minden ami szép, nemes, lélekemelő az mind hozzátartozik a májusi ájtatosság fogalmához. Az a sok tartalmas sz. beszéd, mely naponkint elhangzott, nagyban hozzájárult a hivők buzgóságának fokozásához, ama sok erkölcsileg rossz vagy helytelen dolognak a jóvátételéhez, mely a májusi ájtatosságnak eredménye. Sok nemes elhatározás, szép feltétel érlelődött meg a hivökben, minek nyoma meg fog látszani ugy a családi, mint a közéletben. A hivők serege mindekor csak hálával emlékezhet vissza a *sz. ferenczrendü atyákra*, a megyebeli vidéki papok közül *Beleznay* István velenczei, *Rácz* Endre csákvári plebános, *Gönczöl* Antal zámolyi administrator, *Angeli* István budafoki, *Csucs* István vaáli, *Knitlhoffer* István bicskei, *Sumlicz* György csákvári káplán urakra s a helybeli fiatal papságra, kik a legjobb szándékkal iparkodtak közreműködni a hivők lelki igényeinek kielégitésében. A mai nappal az ájtatosságot *Kéri* Ferencz karkáplán fejezte be sz. beszédével.

— **Katonai szemle.** *Bolla* Kálmán altábornagy, *József* főherczegnek, a magyar kir. honvédség főparancsnokának adlatusa vasárnap Székesfejérvárra érkezett, hogy az itt állomásozó honvédséget megtekintse. Hétfőn, kedden, és ma, a Sóstó mellett levő 3. számu katonai gyakorlótéren szemlét tartott az összes csapatok felett, mely alkalommal a látottak felett való teljes megelégedésének elismerő szavakban adott kifejezést. Az altábornagy ma este 6 órakor utazott vissza Budapestre.

— **Az adófizetők figyelmébe.** A harmad osztályu kereseti adóra vonatkozó javaslatok a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban f. évi május 31-től junius 7-ik közszemlére lesznek lesznek kitéve, hol azokat mindenki betekintheti. A javaslatok felett az adókivető bizottság tárgyalása junius 8-ától jun. 24-ig fognak megtartatni. A tárgyaláson az adóköteles felek érdekeik védelmére személyesen vagy meghatalmazottaik által megjelenhetnek és észrevételeiket a kitüzött nyolcz napon belül a kir. pénzügyigazgatóságnál azután pedig az adó kivető bizottság előtt megtehetik.

— **Tanitói gyülés.** A fejérmegyei tanitói egyesület sárbogárdi járásköre f. hó 25-én tartotta *Herder* Károly nagyhantosi tanitó elnöklete alatt rendes évi gyülését. Napirend előtt az egyesület megjelent tagjai meleghangú óváczióban részesitették általánosan tisztelt kartársukat *Závodszky* István sárosdi rom. kath. tanitót a kör jegyzőjévé történt megválasztásának 25-ik évfordulója alkalmából. Az ünnepelt meghatott hangon köszönte meg kartársai őszinte ragaszkodását. A napi rend első pontját képezte *Haraszthy* Károly sarbogárdi tanitó felolvasása „A jellem fejlesztése a népiskolában" czimmel, melyben szerző különösen kiemeli a vallásos nevelést, mely, ha a tanitó példája és élete támogatja, legbiztosabb alapja a gyermek egyenes becsületes, jellemképzésének. A nemes elveket tartalmazó felolvasás általános tetszéssel találkozott. Hosszabb eszmecsere követte *Klein* Vilmos sárbogárdi tanitó felolvasását, ki „A közönséges törtszámok ismertetésének módszeréről" értekezett nagy alapossággal. – Mint a gondos és vallásos gyermeknevelés sürgetői, de egyuttal mint a hatóságok, különösen a községi elüljáróságok e tekintetbeni hanyagságának sokszor lelkiismeretlenségének alapos ismerői, örömmel üdvözöljük *Keck* Géza sárbogárdi róm. kath. tanitót, ki erélyes hangon követeli, hogy 12 éven aluli gyermeknek cselédkönyv ki ne adassék, valamint a gyülés azon határozatát, melyben *Haraszthy* Károly, *Berger* Vilmos és *Keck* Géza egyesületi tagokból álló bizottságot küld ki a járási főszolgabiróhoz az inditvány foganositása czéljából, mely bizottságnak feladata egyuttal megsürgetni a vármegyei bizottság által kiadott rendelet szigoru végrehajtá át, mely a 15 éven aluli gyermekeket szigoruan eltiltja a szivarzástól, a korcsmák és zajos tánczmulatságok látogatásától. A tanitóság méltán panaszkodik a községi elüljáróságok ellen, melyek által a nagyfontosságu rendelet ad acta tétetett s e tekintetben a legszigorubb intézkedést sürgeti, mert ennek hiányában, teszi hozzá teljes joggal, kénytelen a gyermekek közerkölcsiségének további ellenörzéséről lemondani. Többrendbeli inditvány megvitatása után, a gyülés az elnök hazafiaságra és összetartásra buzditó szavaival ért véget.

— **Özv. Gróf Cziráky Janosné betegsége.** A nálunk is széles körben ismert és szeretett özvegy grófné — mint részvéttel értesülünk budapesti lakásán sulyos betegen fekszik. Mivel az utóbbi időben baja válságos fordulatot vett, családja már egy héttel ezelőtt betegágyához sietett és az orvosokkal felváltva aggódó szeretettel virraszt mellette. Az orvosok már minden reményről teljesen lemondtak.

— **Húsz éves találkozó.** 1879–99. A székesfehérvári r. kath. fögymnáziumnak 1879-ben érettségit tett itjai jöttek össze városunkban e kó 29 én már mint meglett emberek. Reggal a cisterciták templomában hálaadó szt. misét hallgattak, melyet *Ereky* Alfonz volt osztály főnökük tartott, mig a mellékoltároknál *Angyal* Ferencz, *Ecsedy* Gyula, *Fürész* József iskolatársak miséztek az elhunyt társakért. Megjelentek a találkozón: *Angyal* Ferencz plebános (Polgárdi), Dr. *Berger* Samu ügyvéd (Kaposvár), *Bogyai* Jenö árvaszéki ülnök (Kaposvár), *Ecsedy* Gyula plebános (Zámoly, Győr m.). *Fürész* József esperes-plébános (Vajta), *Goreczky* Zsigmond tanácsjegyző (Bpest), *Kosaras* Sándor rendőrfogalmazó (Bpest), Dr. *Láng* Ignácz orvos (Bpest) Dr *Lauschmann* Gyula orvos (Székesfehérvár), *Námesy* János kir. alügyész (Bpest), Dr. *Rosenthal* Sándor ügyvéd (Veszprém), *Salamon* Iván kir. albiró (Paks), *Stephaich* Pál földbirtokos (Görösgál, Somogy m.), Dr. *Schmideg* Zsigmond orvos (Mernye, Somogy m.), *Szalay* József vár. közig. kiadó (Székesfehérvár), *Tóth* Géza megyei árvaszéki ülnök (Székesfehérvár), *Weber* Gyula kir. albiró (Magyar-Lápos), Dr. *Viola* Ignácz orvos (Somogy m.), *Zelei* lapszerkesztő. Szt. mise után tisztelegtek *Szenczy* Győző, *Ereky* Alfonz, *Hamsus* Gellért, *Kolonics* Lipót volt tanáraiknál. Megemlékeztek elhunyt tanáraikról is *Pallér* Kelemen és *Liszy* Lajosról, kiknek sirjára egy koszorut tettek le ezen felirásu szallaggal: „Pallér Kelemen és Liszy Lajos áldott emlékének hálás tanitványai 1879—1899." A húsz éves találkozó emlékére lefényképeztették magukat és 1 óra körül a Magyar Király emeleti nagy termében gyülekeztek a bankettre a mely alatt megeredt a felköszöntők árja. Dr. *Lauschmann* Gyula üdvözölte. *Ereky* Alfonz volt osztályfőnökött és a megjelent iskolatársakat. *Ereky* Alfonz köszönő válaszában éltette tanitványait. *Námesy* János a cistercita rendre, *Ecsedy* Gyula a nőkre, *Bogyai* Jenő, *Vajda* Ödön zirczi apátra, az ebéd alatt megjelent *Szenczy* Győző volt tanitványaira és ezek családjaira mondottak felköszöntőket. A húsz éves találkozó zálogul baráti frigyüket újabb 10 évre ismét megújitották.

— **Lemondás.** Moóri *König* Béla dr. vármegyei közigazgatási gyakornok, ezen állásáról lemondott.

— **Kohn Mór lovagias ügye.** A mai póstával vettük a következő levelet:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Egy felette kényes és izgalmas ügyben fordulok Önhöz, b. tanácsát kérve. A »Fejérmegyei Napló« legutóbbi számában egy költeményt tetszett közölni a szerkesztői üzenetek rovatában Schwartz Náthán urtól. Én nem olvastam azt a poémát, csak azt hallom, hogy a hozzáfűzött megjegyzésből kifolyólag Schwartz ur becsmérlőleg nyilatkozott felőlem. Érzékeny szivü, de bátor ember vagyok, tetszik tudni, a ki sem az árnyékától, sem a jegesmedvétől meg nem ijed, annál kevésbé holmi szerelmi bújában meghibbant elméjü Náthántól. Én tehát a bemondott sértés után — 24 órán belül — elküldtem segédeimet: *Karpelesz* Elemér és *Böröczöttyi* Jakab urakat Schwartz Náthánhoz, hogy nevemben lovagias elégtételt kérjenek. Ő hetvenkét órai gondolkozási időt kért, melynek leforgása után segédeit *Rozgonyi* Áron és *Blau* Botond urak személyében megnevezte. Segédeink a Berger-féle rituális vendéglő külön szobájában adtak randevút egymásnak, de itt a tárgyalást be nem fejezhették, mivel közben holmi differenciák merültek fel köztük s ennek következtében onnan mind a négyuket kidobták. A segédek élénk szóváltás közben a csatorna-réti jégpálya alsó fabódéjába vonultak, hol kölcsönösen provokálták egymást. Amerikai párbajban állapodtak meg ötven esztendős terminus kikötése mellett, mellesleg azonban az én segédeim Schwartz urat lovagias elégtételadásra képtelennek nyilvánitották, melyre viszont Schwartz segédei – engemet illetőleg – hasonlóval feleltek. Ezzel az ügyet mindkét részről befejezettnek jelentették ki. Én azonban, nehogy ezen eset preczedensül szolgáljon, mely esetben a lovagias ügyek általában illuzórius dolgokká silányulnának, ugy okoskodtam, hogy elégtételadási és elégtételvevési képesség nem egy és ugyanaz, hanem alapjában különböző valami, ujfent segédeket neveztem *Toldi* Bernát és *Liebmerz* Árpád urak képében és ezek által provokáltattam Schwartz segédeit kik a bonyolult ügyre való tekintetből pájbajbiróság kiküldését javasolták. Segédeim, hogy az affér lebonyolitása elé akadályokat ne gördítsenek ebbe is belenyugodtak és részemről *Knepflmacher* Béla sárgedei regálebérlő urat kértek föl, ki a megtisztelteteést készséggel elfogadta. Schwartz részéről pedig annak [illegible] *Löbl* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] latba, ki még aznap találkozott Knepflmacher urral és érett megfontolás után közösen megállapitották, hogy nekem első segédeimmel, kiket sértően mellőztem, még elintézetlen ügyem van, annál is inkább, mert ők is megbántva érzik magukat és elégtételadásra reflektálnak. Erre én nyomban rendelkezésükre bocsátottam magamat, de egyben a két párbajbirót is provokálni szándékozván, tisztelettel kérem a mélyen tisztelt szerkesztő urat, sziveskedjék felvilágositást adni arra nézvest, vajjon kivel kell elsősorban, illetve, milyen sorrendben kell valamenyiükkel megverekednem.

Teljes tisztelettel maradván a m. t. szerkesztő urnak alázatos szolgája

Kohn Mór,
sarkutazó.

A magunk részéről egyebet nem tanácsolhatunk, minthogy sürgősen és mindenekelőtt párbajcsödtömeggondnokot nevezzen meg, a ki majd megadja a további felvilágositásokat.

00000142

— **Falb Rudolf a nyárról.** *Falb* Rudolf a hires időjós az idei nyárra ilyen időt jövendöl: *Julius* 1—5-ig sok vihar nagy záporral; lassankint hüvösödik, 6—10-ig száraz idő lesz, vihar nélkül; a hőmérsék eleinte csökken, később emelkedik mig normalis nem lesz; 11—14-ig nagy tartós esőzés zivatarral, ismét hüvösödik; 26—31-ig ismét esőzés lesz, a hőmérsék időnként emelkedik, de később ismét leszáll. — *Augusztus* 1—7-ig nagy esőzés zivatarral, hüvös idö; 11—15-ig az eső növekedik itt-ott felhőszakadás is lesz hüvösebb idövel. Augusztus többi napjairól sokkal kedvezöbben nyilatkozik Falb, *szeptemberről* pedig ezt mondja: ez a hónap elejétöl végig igen száraz, de a hőmérsékre és zivatarra való tekintettel két részre oszlik. Első fele meleg, a második kéten több zivatar lesz, melyet esös idö követ a hónap közepéig. Tizenötödike után nem lesz eső, sem zivatar. *Okióbor*, *november* és *december* hónapokra enyhe és általában jó időt jósol Falb.

— **Mükedvelöi szinielöadás.** *A székesfejérvári kath. legény egylet* ifjusága sajat házalapja javára folyó évi junius hó 4-én vasárnap, a budai-uti Glatz-féle vendéglö kerthelyiségében szinielöadást rendez. A legény-egylet tagjai ez alkalommal a *„Stiglinczek“* czimü négy felvonásos énekes szinmüvet fogják elöadni a következö szereposztással: Karikás András, csizmadia, Hidl József, Nancsi felesége, Lödy Mariska, Miczi leányuk, Lévai Róza, Stiglinczek: Szerelemhegyi, Barbély Béla, Pacsirta Zoltán, K. Kanyó Antal, Zengö Arisztid, Juhász Péter, Bagó Matyi ujságiró, Gutmann Lajos, Sóváry László, elsö segéd, Bugyi István, Vitéz, negyvennyolczas Neubauer János, Mór, öreg legény, Gara Károly Csókási, Eizmann István, Ennek leányai Eszter, Albl Margit, Bözsike, Horváth Terike, Rozenkranz Fájdi, zsidó tökepénzes, Kovacsevics Milán, Misi inasgyerek, Jasper Ferencz, Kakadu fökortes, Tarr József, Kapitány, Schvarcz Gyula, Népség, többen. Belépti dij: személyenkint 30 kr, kezdete este 8 órakor.

— **Haladunk!** A vasárnap tartott hegyközségi gyülés nagy szótöbbséggel elfogadta *Szigeti* Nándor székesfejérvári vállalkozónak azon ajánlatát, miszerint a nagy szölöhegyre vezetö uton petróleum motorral hajtott társaskocsikat fog közlekedtetni. A kirándulás igy nem csak kényelmesebb, hanem olcsóbb is, mert egy menet 20 krba, szakaszjegyekkel pedig csak 15 krba kerül.

— **Pályázat.** *A cs. kir. szab. déli vaspályatársaság* magyar vonalainak üzletigazgatósága a folyó évben (1899) az 1900. és 1901. években szükséges vasuti tölgytalpfák szállitását biztositani kivánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet, a.) a folyó évre (1899) 20000 drb., b.) az 1900. évben 35000 drb. c.) az 1901. évben 50000 drb. I. rangu 2.40 vagy 2.70 méter hosszú, 15 centimeter széles felsö és 26 centimeter széles alsó lappal és 16 centimeter magas kereszt tölgytalpfára. A szállitásra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „szállitási és különleges feltételek“ valamennyi bazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a déli vasuti igazgatóság pályafentartási osztályának (igazgatósági épület II. emeletén) és annak vonalain levö összes mérnökosztályánál díjmentesen kaphatók. A szabályszerüen kiállitott, ivenként 1 korona m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a boritékon ezen felirattal: „Ajánlat talpfa szállitásra 1878/P számhoz“ legkésöbb f. é. junius hó 28-ának déli 12 óráig a cs. kir. déli vasutpálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatóságához Budapest, I. kerület, Mészáros-utcza 17. (igazgatósági épület földszintén levö iktató hivatalának) küldendök.

— **Az almafa rekordja.** Valóságos kerti csoda az mely *Englisch* Vitus *kistétényi* gyümölcsösében látható. Egy, alig két év elött beojtott fiatal nemesfaju almafája — a mint rekünk irják — April elején dús virágzásba jött s nyomban utána ezernyi diónagyságu almák mutatkoztak rajta. Egyik ága, melyen azelött semmi sem mutatkozott, most virágzik, ez az ága is a többinek a példáját követendi alma-produkálás tekintetében, melyek azonban aligha lesznek életképesek.

— **Elönév adományozás.** *A király Koller* Pál székesfejérvári nyugalmazott gazdatisztnek és törvényes utódainak régi magyar nemességük épségben tartása mellett az *olaszfalusi* elönevet díjmentesen adományozta.

— **A tüztorony építése.** Az építészeti szakosztály a tüztorony megerösitésére vonatkozó tervezetet megvizsgálván, a fömérnök által kidolgozott tervezetet, melyet egy kissé drágának talált (átjáró oszlopos talpazat 220 frt) elvetette és elhatározta, hogy czölöpökra erösitett kapcsos kötelekkel fogja elkészittetni, mely igy csak 120 frtba kerül. Hát hiszen szép a takarekosság, csak aztán az a kötél el ne szakadjon!

— **Lendvay József.** Lapunk mult számában már megemlékeztünk az általánosan becsült pénzügyi titkár szomoru esetéröl. A szerencsétlen ember, kit Jókai utczai lakásán örizet alatt tartottak valahogy mégis kijátszotta a rendöröséget — mely intézményünkre ugyan nem éppen hizelgö, hogy még egy elmebeteg is tuljár az eszén — és a szombat esti vonattal Budapestre utazott, hol az Angol királyné-hoz czimzett fogadóban szállt meg. Innen másnap reggel 8 órakor sürgönyzött Székesfejérvárra *Plossek* pénzügyigazgatónak, hogy azonnal küldjön neki ezer forintot, mert a pénzre szüksége van. Eközben sógora, *Kovács* zalamegyei nagy-görböi birtokos kit táviratilag ide hivtak, megérkezett és mivel a beteget lakásán nem találta, a pénzügyigazgatóhoz sietett, ki azalatt — 10 óra tájban — a fövárosi fökapitányságtól azon értesitést kapta, hogy Lendvayt, mint közveszélyes elmebeteget a lipótmezei tébolydába szállitották. Sógora a vett értesülés után a legközelebbi vonattal Budapestre utazott, hogy a szerencétlent meglátogassa, de az orvosok nem bocsátották hozzá. Valószinü azonban, hogy Lendvay nem sokáig marad ama szomoru ház lakója, mert, mint halljuk, csupán a tulfokozott hivatali tevékenység zavarta meg a különben is ideges ember lelki egyensulyát s igy remélhetö, hogy a nyugalom és gondos ápolás ismét visszaadja a társadalomnak melynek kiváló talajdonságai által eddig is számottevö tagja volt. A magunk részéröl azonban megjegyezzük, miszerint hozzátartozói sokkal helyesebben tennék, ha valamelyik jónevü ideggyógyintézetben helyeznék el, annál inkább, mert Lendvay vagyoni viszonya ezt lehetövé teszik.

— **Szökés a kórházból.** *Szép* János *sárosdi* illetöségi megfigyelés alatt álló elmebeteg tegnap reggel hat óra tájban a közkorház cellájából megszökött. Ugylátszik mégis több esze van mint gondolták, mert egyenesen *Simola* Károly gyolcsárus, volt katonapajtásának olajutczai lakására menekült, hol a korházi köntöst levetette s a kölcsönözött polgári ruhákba átöltözködött. Azonban még teljesen el sem készülhetett ujabb foiletjével, a keresésére küldött rendörök fölfedezték és vissza szállitották a kórházba. Szép János esetéből azt a tanulságot meríthetjük, hogy szubjektive még sem egészen bolond az, a ki bolondokat beszél, mert akkor első sorban a békés kiegyezés ellen dolgozó osztrákokat kellene a bolondok házábainternálni.

— **Öngyilkos asszony.** *Csákberény* községben e hó 27-én délután *Török* István urasági béres felesége, ki már félév óta súlyos betegen fekszik, az ágya fölött függö kötélre fölakasztotta magát. Pista nevü 11 éves fiát egy órával elöbb, valami ürügygyel elküldötte hazulról, s mig az odajárt, a felügyelet nélkül maradt gyönge beteges asszony, elbucsuzott a világtól. Dr. *Szöke* Károly körorvos, ki épen ezidötájt jött, hogy rendes látogatását végezze, betegét már ágya fölött a felemelkedésére szolgáló kötélen függve, holtan találta.

— **Rövid hirek.** *Egy üdvös államositás.* A belügyminiszter a városi hatóságot arról értesitette, hogy a lelenczek és 7 éven aluli árvagyermekek ellátásáról ezentul az állam fog gondoskodni. — *Lövögyakorlat.* A Székesfejérvárott állomásozó 69. gyalogezred legénysége a jövö hónap 13-án a zámolyi határban éles tölténynyel lövögyakorlatot tart.

— **Megugrott tolvaj.** Háromféle tolvaj van: a kit már elcsiptek, a kit még csak ezután fognak elcsipni és végre a kit egyáltalában nem tudnak elcsipni. *Fésü* József bizonyára a két utóbbi kategória valamelyikébe tartozik, mert ezuttal szerencsésen kisiklott a fejérvári rendörség kezéböl. Ö ugyanis e hó 20-án *Hidvégi* Antal czipészsegéd kigyó-közi lakásából mintegy 80—90 forint értékü ékszert és készpénzt „távolitott“ el és azzal Budapestre zónázott. A ráaggatott ékszerek által ott valamelyik szerzö intézet tulajdonosára olyan impozáns hatást tett, hogy az menten kiszemelte valamelyik uj mágnás belsö lakájának. Józsefünk e fölött való örömében hazasietett és grand murit rendezett. Mikor már ki is mulatta, ki is aludta magát, akkor bárányszelid arczczal beállitott a rendörséghez, nem azért, hogy följelentse magát, hanem hogy cselédkönyvet kérjen mert anélkül nem fogadhatta el a csábitó ajánlatot. A könyvet kiállitották, kezébe nyomták és József örömtöl ragyogó ábrázattal, mint a kinek teljesen rendben van a szénája, még aznap uj hazájába sietett. Nem lehetetlen azonban, hogy egy szép napon magába szállván, önként jelentkezik, hogy megérdemlett büntetését kérelmezze.

— **Éjjel az erdöben.** Hát biz ez kevésbbé poétikus történet, mint az a hasonló czimü népszinmü, hanem legalább igaz. Ugy esett a dolog, hogy *Zsurnovszky* Tádé, a gróf *Zichy* János fövenyi urodalmában alkalmazott erdöör az 1897. évi november 20-án délután vadászatról jövet a vele volt hét hajtóval egyetemben betért a fövenyi csárdába egy kis sziverösitöre. Ott ugylátszik igen jól érezték magukat, mert az éjtél is ott találta öket. Ekkor Tádé, az erdöör, vagy magyarosan: kerülö, kitekintett a sötét éjszakába. A városi ember elött ez talán turcsának látszik, de való, hogy ö a varjak repüléséböl azonnal kitalálta, hogy valaki jár az erdöben, még pedig tekintettel a késö éjszakára, aligha tiszta szándékkal. Nem is volt sok ideje a találgatásra, mert csakhamar lövést hallott az erdö felöl. Mindjárt vadorzókra gondolt és a hajtókat kiszólitván a csárdából, azokkal együtt az erdö azon része felé vette utját, a honnan a lövés hangzott. Az erdöig érve még öt lövést hallottak, tehát megbizonyosodhattak, hogy az első sem volt merö hallucináció. A kerülö két hajtót az erdö szélére állitott örnek, a többivel pedig beljebb hatolt, hogy a vadorzókat megcsipje. Már jó darabig mentek, midön ismét három lövésördült el, még pedig alig hatvan lépésnyire tölük, mint azt a lövésfény mutatta. Nyomban ágropogás hallatszott, majd 2 menekülö lába alatt zörrent meg a haraszt. A kerülö igazolásra szólitotta fel a Ripeket, mire azok egyike lövéssel felelt. A söréttöltés részben a mellette álló fa derekába, részben pedig az ö tulajdon ballábába furódott. Heves fájdalmat érzett de ez nem akadályozta abban, hogy megtámadójának hasonló módon feleljen, mit a vadorzó elfojtott sikoltással vett tudomásul, de sebesülése daczára bakugrásokkal menekült az erdö sürüjébe. Társa, a veszedelmet látva szintén lött, mely lövés három hajtót sebesitett meg, szerencsére csak könyedén, aztán ö is elszaladt. Igy végzödött a vadorzó vadászat. A csendörök csakhamar kézrekerittették a merész Ripeket *Kósa* Ferencz és *Horváth* János *urhidai* lakosok személyében, kiket a székesfejérvári törvényszék a mult évben tartott végtárgyaláson 1—1 évi börtönre és 100—100 forint pénzbirágra itélt. A kir. tábla azonban uj vizsgálatot rendelt el, melynek befejeztével a tegnap tartott második végtárgyaláson s törvényszék ugyanazon itéletet hozta. Az itéletet ugy a vádlottak, mint az ügyész megfelebbezték.

— **Végtárgyalások.** A székesfejérvári kir. törvényszék junius hóban a következö közügyi végtárgyalásokat tartja meg: junius 3-án Mózsa János és társa rágalmazás vétsége. Deutsch Salamonné és társa vétkes bukás véts. Német István lopás büntette és vétsége; 6-án Langrál Imre sulyos testi sértés büntette. Perczel Gusz-

00000143

táv hatóság elleni erőszak bünt. Vörös Károly és társa csalás vétsége; 7-én Simon Károly (Gáspár Miklós és társai) lopás bün. Id. és ifj. Sándor László sikkasztás bünt. stb. Acsai József s. testi sértés vétsége; 10-én Klein János sulyos testi sértés büntette, özv. Szabó Isvánné megvesztegetés vétsége, Fiebrich Mátyás lopás büntette; 13-án Keszeszly Fülöp és társai v. bukás vétsége stb. 14-én Cserna József becsület sért. vétsége, Ruff Ferencz sulyos testi sértés vétsége. 17-én Kulifai Imréné és társa uzsora vétség. 20-án Nagy Gáborné hatóság elleni erőszak büntetése stb. Simalkovitz György és társai lopás büntette stb. Kalmár Gábor lopás büntette. Simonczki Teréz és társa lopás büntette stb. Kalmár Gábor lopás büntette stb. 27-én Schulhof Emil és dr. Krausz Zsigmond párviadal véts. Futó Pál szándékos emberölés büntette 28-án Horváth Mihály és társa hatóság elleni erőszak bünt. Ifj. Málics András sulyos testi sértés büntette, Zsupán János lop. büntette.

Változások küszöbén.

Social-politikai tanulmányok *Bernát* Istvántól. II. kiadás. Budapest. Hornyánszky Viktor könyvkereskedése.

Mikor e mü pár évvel ezelőtt megjelent s a socialpolitikai reformoknak, a közállapotok megujulásának szükségét hangoztatta, aránylag kevesen értették meg. Magyarország annyira el volt merülve a saját maga által csinált ellen tétekbe, hogy nem maradt ideje azokkal a problemákkal böven és rokonszenvesen foglalkozni, melyek hivatvák arra, hogy a jövő irányát megszabják. Azonban az alföldi socialis mozgalmak s a társadalmi kérdéseknek minden iránya előtérbe nyomulása a strucemadár politikáját lehetetlenné tette. Szembe kell nézni azokkal a problemákkal, melyek elől ez ideig kitértünk, söt a melyeknek létüket is tagadtuk. E tekintetben igyekezik hü utmutató lenni a a munka melynek időszerüségét tagadni alig lehet.

A kiválóan becses könyvet minden dicséretnél jobban ajánlja az az érdeklödés, melyben azt a közönség részesitette, ugy, hogy immár a második kiadást érte meg. Bernát István a könyv második kiadásához a következő előszót irta:

A változások, melyeket megjósoltunk akkor, a midőn e mü első példányai a közönség közé jutottak, vontatva bár, de mégis beállottak. Az a nap, a melyről Renan beszél az örültség napja nem maradt el s a sokszor győzők egyszerre legyőzötteknek érezték magukat. A politikai élet átalakult vagy legalább átalakulóban van s a közjogi tartalom immár kevés arra, hogy kitöltse a pártok programmját.

Közéletünknek jobbjai uj eszméket igyekeznek bevinni küzdelmeink közé uj feladatok megoldására akarják megnyerni a nemzet eröit. Attól vajon ez sikerül-e, magának a nemzetnek jövője függ. Ez a meggyőződés késztet arra, hogy e dolgozatot abban a formában, a melyben először megjelent, újból a magyar közönség figyelmébe ajánljuk. Igy az utolsó évek eseményeit összemérve azzal, mit benne a fejlödés irányára nézve évek előtt előadtam, az olvasó könnyebben tisztába jöhet vele, mit ér az egész munka és okoskodás.

Nekem úgy látszik, a födolgokban nemcsak a közelmult eseményei, hanem a dolgok mai állása is igazat adott. Az eddigi fejlödés egyoldalusága, veszedelmei és hátrányai világosokká lettek. Annyi idön keresztül lazitva az erkölcsi kötelékeket egyszerre azt vettük észre, hogy azok tényleg kezdenek engedni és velük kezd ingadozni a nemzeti lét alapja a család és mindaz, mi ezen alapul. Pedig minden ezen alapul. A mit jósoltunk, bekövetkezett, vagy bekövetkezöben van s legalább a jobbak tudatára jutottak annak, hogy a nemzet fejlödése végső elemzésben az erkölcsi kötelességek tiszteletben tartásától függ. E tekintetben az a példa, melyet a mai Franczia ország nyujt, nem maradt hatás nélkül. Attól az eshetöségtöl, hogy odajussunk, hol a frányziák állanak, megrettentek az önzés bátor szivü bajnokai is.

A magunkba szállás bekövetkezett s azon kell lennünk, hogy a nemzeti tények ez állapotából gyümölcsöző munkásság fakadjon. Mily irányokban kell meggyöződésem szerint elindulni, az van megirva e füzetben.

Vissza kell állitani a tisztességnek és becsületnek régi cultusát, az élet minden ágában több sulyt helyezni az erkölcsi tekintetekre, mint eddig tettük. A reformot kezdje mindenki saját magán.

Ha ezt elértük, könnyen bekövetkezik a másik, a már-már csak nem szabadon garázdálkodó önzés korlátozása. Ebből szinte önként folyik a napi politika módosulása. A magyar törvényhozas megszünik gravaminalis diaeta, financ törvények és vicinalis vasutak engedélyezését registráló hatóság lenni s az uj föladatokkal uj erö és érték száll majd belé. A mire bizony szükség van.

Az agrár népesség mai helyzete, az elhanyagolt socialis föladatok megoldása elég szép tért nyit a legmagasabbra szárnyaló ambicziónak is és helyreállithatja azt a kapcsolatot, a mely a végtelenné vált közjogi viták miatt a nemzet és a palamentje közt már-már teljesen megszakadt. Ebben az irányban a társadalom sem maradhat el. A katholikus papság egyrésze már is benne van a munkában. Nehezebben mozdul a protestáns. Mit tesz a zsidó, arról nem tudunk semmit, pedig nem hiszem, hogy ne dolgoznék.

Ezeknek a föladatoknak részleteivel foglalkozik e dolgozat és igyekszik kifejteni azt is, milyen eszközökkel lehet, szabadsághoz szokott, azzal élni tudó, tehát jövöre hivatott nemzedékét növelni.

IRODALOM.

A magyar Verne. *Verne* nem azok közül az irók közül való, akiket bármily forditásban élvezhetünk. Ragyogó, szingazdag fántáziája megkivánja, hogy az aki tolmácsul szegödik, a nyelvvel is tudjon bánni. *Gaal* Mózes. aki ujabban Verne munkáit magyarra forditja, bámulatos tökéletességgel tolmácsolja Verne gyönyörü regényeit. Ezeket, hogy mindenki könnyen megszerezhesse, a *Franklin-Tirsulat* olcsó füzetes kiodásban bocsátja közre az eredeti francia kiadás pompás képeivel. A most megjelent 117—128. füzetekben befejeződik *„Sztogoff Mihály utazása“* és megkezdödik a *„Hatteras kapitány“* czimü regény. A füzetek megszerezhetök a kiadónál (IV., Egyetem-utcza 4 és minden hazai könyv kereskedésben. Egy-egy füzet ára 20 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Szövetkezeti központok.

— A magyar nép kezd öntudatra ébredni, s mert látja, hogy felülről segitséget nem remélhet, hanem csak adóprést várhát. azért önmaga segit magán. A magyar ember kezet fog embertársával, egyesül, s vállvetve müködik, hogy azért, hogy sanyaru helyzetéből kiszabaditsa magát, hanem, hogy nyomoruságán csak némileg is enyhitsen.

Az önsegélyezésnek szövetkezi módja kapott lábra, s mint a tapasztalás mutatja, ez a módszer nagyon bevált. A szövetkezet eszméje mindjobban terjed, úgy hogy a szövetkezetek megalakitása elöl vajmi nehéz elzárkózni.

A szövetkezetek megalakitására, a már létezök támogatására, fennmaradásának biztositására 3 szövetkezeti központ alakult: „a hazai szövetkezetek központi hitelszövetkezete,“ „a Keresztény Szövetkezetek Országos Központja“ és „az országos központi hitelszövetkezet.“ A hazait gróf Károlyi Sándor vezetése alatt nemzeti pártiak alakitották; a Kereszténytt gróf Zichy Aladár vezetése alatt igazi, önzetlen, keresztény érzelmü emberek; mig az országosat az állam alakitotta meg, hogy legyen ismét egy eszköze, a melylyel szelid nyomást gyakorolhasson a választó közönségre.

A 3 központ különböző irányban kezdette meg pályafutását; egy czél lebegett azonban mindannyinak szemei elött: a nép önsegélyezése. A czél eléréére mindegyik központ külömböző eszközöket ragadot meg: a hazai közömböset, az országos államit, s mindkettö még politikait is, mig a keresztény szövetkezeti központ teljesen kiküszöbölte a politikát, s zászlójára a keresztény szeretetet irta fel.

A 3 központ közül a hazai már bevonta zászlóját, s az alatta csoportosult Szövetkezetek egy része az országosba vonul be. Ennek természetes oka a politika bevonása a Szövetkezet keretébe. A hazai szövetkezetek a nemzeti párton épültek fel.

Az alap lebontásával, a nemzeti párt feloszlásával az épület is összedölt; a párt a szabadelvüekhez csatlakozott és igy a párt vezetése alatt álló Szövetkezetek egy része is a Szabadelvü állam országos központjába lépett be. Az alakulásnak eme politikai okát maga Bernáth István, a hazai hitelszövetkezet központjának titkárja is elismeri, ki ezeket irja: az alakulás politikai okokból másként történt, s minekünk megkellett hajolni a viszonyok kényszeritö ereje elött.“ Lesujtó kritikája ez a szövetkezeti ügy átalakitásának. Mi köze van a szövetkezetnek a nemzeti párthoz vagy a Szabadelvü párthoz? S ha a nemzeti párt beolvadt a Szabadelvüek táborába, mi köze van a szövetkezeti ügynek eme beolvadáshoz? S mert a nemzeti párt beolvadt a Szabadelvü pártba, miért keljen a Szövetkezeteknek is csatlakozniok a Szabadelvü országoshoz?

A hazai Szövetkezet központjának eme feloszlását épen nem csodáljuk, mert a politikát bevitték a szövetkezeti ügyekbe is. Bevitték a politikát a családok szentélyébe, be a községek, városok, megyék tanácstermeibe és mi lett a vége? Megbomlott a társadalmi rend, megszünt az egyetértés, eltünt az összetartás, az átkos politika feldulta az ország békéjét, úgy, hogy ma már nem az igazi érdem szerint osztályoznak, hanem ki milyen politikai elveket vall. Ezen politikának esett áldozatul a hazai hitelszövetkezetek központja is, a mely pedig mily óriás, eredményeket mutatott fel különösen a felvidéken.

Ha a politikából a keresztény szellemet nem küszöbölik ki, úgy az emberek szivét az önzetlenség hatná át. A felebaráti szeretetnek pedig az önzetlenség a rugója, a szövetkezeteknek meg a felebaráti szeretet az éltető lelke.

Igy, a mint a hazai megszünt, vá'tozni fog az országosnak iránya is a kormányok különfélesége szerint mindaddig mig a keresztény szeretetnek nem ad helyet programmjában.

Maradandó jövöje a keresztény központnak lesz, mert összes intézményeit az önzetlenség, s nem a koncziesés hatja át. Jelvénye a kereszt, melyen az Isten Fia önzetlenül ontotta vérét, hogy az emberi nemet megváltsa, lelkileg táplálja, ugyanazon keresztnel az Isten Fia példájára önzetlenül munkálja a Keresztény Szövet. Ország. központja a Szövetkezetek, s a nép anyagi javát, anyagi megvá tását.

Önzetlenség és függetlenség minden politikától — ez jellemzi, a Keresztény szövetkezeti központot. Ezek nélkül önsegélyezés nem is létezhetik, s mert e kettöt egyedül csak a Keresztény központ vezetésében fejjük meg; azért szövetkezeteink egyedül csak a Keresztény központban bizzanak, s csatlakozzanak hozzá teljes bizalommal! Ezt tette a pécsi és nagyperkátai fogy. szövetkezet, melyek Pünkösdkor kezdtek meg müködésüket. Ezt tette az az 57 szövetkezet, a mely örömmel magává tette a Keresztény központ programmját.

Ezért a nép is egyedül a Keresztény Szövetkezetek Országos Központját keresse fel (Budapest IV. Molnár-utcza 11. sz.) a mely ad utbaigazitást szövetkezetek megalakitására, berendezésére, s teszi ezt ingyen csekély kötelezettség mellett csak azé t, hogy a jó ügy minél jobban terjedjen, hogy a szegény népen segitve legyen.

00000144

Termények állása.

Alsó-Alap, május 28.

Gazdák életében nagy szerepet játszik az időjárás. Reményt fakaszt, vagy tör le. Nemzetek anyagi sorsát mélyre sülyeszti, vagy magasra emeli. Innét az a páratlan érdeklődés melylyel a nyár közeledtére minden faktor figyelmét a termésre fordítja.

A közeli hetek esős időjárása után megyénk déli vidékén a következő kép tárul elénk. A termés a mostani állapot szerint szép reményekkel kecsegtet. *Rozs* elvirágzott és jól fogamzott. *Buza* sürü állásu, szép kalászt hozott habár néhol gazos; alsó leveleit rozsda lepte el. Két holdankint 8 m. mázsa termés igérkezik, ha a megdülés nagyobb károkat nem okoz. *Árpa* kalászhajtás előtt áll. *Zab* jól kelt és gazdagon bokrosodik. Kapás növények hiány nélkül keltek. *Repa* második kapálás, s egyelés alatt áll *Tengerit*, burgonyát kapálják. Mindezen munkákat nagyban hátráltatja a gyakori és bő esözés. Szülő jó kondicziióban van, s ha jég nem éri, bő termést igér. Penész ellen most tecskendezik és választják. Uj ültetések szépen fakadnak.

Gyümölcsöl alma, körte, szilva, cseresznye meggy, dió, öszibarack közepes termést igér. Hullik pár nap óta. *Sárgabarack* és mandola termést a május elseji fagy tönkre tette. *Rétek* és mesterséges takarmányok a sok esö hatása alatt gazdagok és jó szint mutatnak. *Lucerna* elsö hozama bö termést adott, a rétek a héten vágás alá kerülnek. *Legelök* nagyon jók, állatok egészsége normális.

Minden összevéve tehát a legszebb reményekre lehet kilátás. Ha derüs, napos idök következnek, úgy a gabonák fejlödése a legszebb lefolyásu lesz, a mi a tavalyi nagymérvü jég pusztitás után nagy áldás lenne megyénkre, hazánkra.

Spectator.

* **Minta földmives gazdaság.** Ismeretes a földmivelésügyi ministernek azon dicséretre méltó szándéka, hogy kisebb minta gazdaságot szervezzen megyénkint államsegélylyel. Fejérmegye gazdasági előadója — *Koller* Pál a minister megbizásából már egy sár-abai gazdával megegyezésre is jutott. Mintegy 20 holdnyi birtokon rendez be — fönt nevezett előadó — nagy fáradsággal egy minden izében perfekt gazdaságot, mely bizonyára a régi rendszer hiányait eltünteti és a kipróbált vivmányokat beviszi, sok tekintetben marad kisgazdáink gazdasági rendszerébe.

* **A keresztény Szövetkezetek Országos Központjának** elnöksége tisztelettel értesiti az intéző- bizottság tagjait, hogy miután junius havának elsö csütörtöke ünnepre esik, az intéző-bizottság rendes havi ülése junius 8-án, d. u. 3 órakor fog megtartatni a Budapesti Katholikus Kör helyiségében.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. V. *Sárbogárd.* Köszönet a kimeritö tudósitásért. Térszüke miatt kissé megröviditettük. — **D. K. Ny.** Szivélyes sorait és felajánlott munkálkodásáért fogadja hálás köszönetünket. A midőn lapunk élére állottunk, tettük azt ama biztos reményben, hogy külső munkatársaink nem fognak bennünket cserben hagyni. Megvagyunk győződve, hogy kerül onnét ki más is, nem csak egyszerü tudósitás. Isten velünk! A legközelebbi viszontlátásra. — **Sp. A.** Mottó legjobban és reánk nézve legörvendetesebben van megválasztva. A magyar ember ura szavának. Tehát »fegyverre honfiak.« Üdv és . . . — (—) Amint látod, besoroztuk ugy a czikket, valamint a tudósitást is. Tettük ezt annál szivesebben, mivel a ker. szövetkezeteknek magunk is lelkes barátjai vagyunk, lévén jelszavunk: »Segits magadon, az Isten is megsegit.« — **L—s N—a.** Köszönjük. Mutasson e téren is példát XIII. Leo papjainak, Ki folyton azt hangoztatja: »Scriptis scripta sunt opponenda.« S mégis elég sajnos, hogy igen sokan az Ur hivatott munkásai közül még most a tizenkettedik órában sem szivlelik meg Ö Szentsége eme arany mondását. — **V.** Megkaptuk. Köszönjük. Okosan cselekedtek. A jövő héten *talán* — szóval többet.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!
Krondorfi alkálikus természetes savanyuvíz
NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG
+ + + + BÁNTALMAKNÁL + + + +
47 0—18 LEGJOBBAN AJÁNLVA!
MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovatban közlöttekért felelőséget nem vállal a szerkesztőség.

Hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város a városi szinház épületben levő három szoba, konyha, pincze, étterem, s mellék helyiségekből álló vendéglői és lakhelyiségeket 1899. évi Augusztus hó 1-től 1905. évi Április 30-ig bérbe adja vendéglői és lakási használatra, de ugyanazon helyiségeket bérlő a megállapitott feltételekhez képest előbb is átveheti.

A bérbeadás nyilvános szóbeli árverés, valamint zárt ajánlatok utján történik. Mindkét esetben bánat pénzül versenyzők 100 frtot tartoznak letenni.

Versenyzők közül bérlőt a városi tanács szabadon választhat.

A kikiáltási ár 800 frt évi bér, melyen alul azon helyiségek bérbe nem adatnak.

Az árverést alulirott kiküldött Székesfehérvárott a városház nagytermében 1899. évi junius hó 22-én délelőtt 10 órakor fogja megtartani. Ugyanezen ideig a megállapitott feltételek értelmében szerkesztendő zárt ajánlatokat a városi iktatóba kell benyújtani.

A részletes feltételek, valamint a bérhelyiségek leltára alulirott hivatalában (városház 11. szám) a rendes hivatalos órákban megtekinthetők

Székesfehérvárott, 1899. évi május hó 26-án.

212. 1—1

Tamásfi Gyula
gazdasági tanácsos.

Látképes levelezőlapok.
Magyarország és a külföld minden városának látképével ellátott gyönyörü kivitelü levelezőlapokat
7 krért darabonként
portómentesen küldök a rendelő által megjelölt helyre és czimre.
Nagyobb disz-képeslevelezőlapok 10, 20, 30 kr. Minden egyes levelezőlap külön lesz feladva és a küldő aláirásával ellátva.
Pénz helyett levélbélyegeket is elfogadok.
Hercz Árminné
210. 3—1. BUDAPEST,
Lipót-körut 34-ik szám, II.

PFINN JÓZSEF Alapittatott 1858-ban.
Telep: Palotai-utcza 23. „CONCORDIA"
TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA
Sürgöny-czim: CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR Telefon-szám 79.
Sas-, Jókai- és Iskola-utcza sarkán, a „Fekete Sas" szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdiszesebb temetések elvállaltatnak.
Holtak szállitása a vidék bármely irányába eszközöltetnek.
Vidéki megrendelések távirat utján is elintéztetnek.
!! Sírkoszorúk !!

Nyomatott Szammer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000145